

N:o 85.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående utbyte af mark mellan kronan och Söderfors bruks aktiebolag; gifven Stockholms slott den 25 januari 1907.

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att medgifva,

dels att ett, å en af förste landtmätaren F. W. Mossberg år 1906 öfver Pråmkarlsplatsen vid Karl XIII:s bro med närmaste omgifningar uti Älfkarleby socken och Uppsala län upprättad karta med litt. A3 utmärkt område må ingå i det af 1906 års Riksdag medgifna utbyte af mark mellan kronan och Söderfors bruks aktiebolag,

dels ock att i det aftal, som kommer att med nämnda bolag om ifrågavarande byte afslutas, den till de två under länsmansbostället Tensmyra n:o 1 lydande Länsmansholmarna hörande vattenrätt må blifva bolaget tillförsäkrad.

De till ärendet hörande handlingar och kartor skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

Alfred Petersson.

*Utdrag af protokollet öfver jordbruksärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å
Stockholms slott den 25 januari 1907.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern LINDMAN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena TROLLE,
Statsråden: TINGSTEN,
ALBERT PETERSSON,
ALFRED PETERSSON,
HEDERSTIERNA,
DYRSSEN,
HAMMARSKJÖLD,
ROOS,
JUHLIN,
SWARTZ.

25:o.

Departementschefen, statrådet Alfred Petersson anförde vidare:

Med bifall till därom af Kungl. Maj:t gjord framställning medgaf 1906 års Riksdag, att två under länsmansbostället Tensmyra n:o 1 i Älfkarleby socken och Örbyhus härad af Uppsala län lydande holmar i Dalälften, benämnda Länsmansholmarna, innehållande en areal af tillhoppa 27 kappland eller 0,42 hektar, äfvensom de i en af majoren C. P. V. Gagner den 4 februari 1898 upprättad promemoria närmare angifna, till Älfkarleby kungsgård i nämnda socken hörande Fiskehagarna och del af Fisketorpet med en sammanlagd ytvidd af 11,3913

hektar linge från vederbörande stamhemman afsöndras och till Söderfors bruks aktiebolag upplåtas med tillträdesrätt den 14 mars 1907, mot det att nämnda bolag till kronan den 14 mars 1907 med äganderätt öfverläte de i majoren Gagners nyssberörda promemoria med A, B, C och D betecknade områden jämte den i ett af C. J. Nilsson, Ludvig Broomé och C. J. Bergström den 30 juni 1898 upprättadt värderingsinstrument angifna, till nyttjande åt kungsgårdens arrendator upplåtna mark, i den mån samma mark ej inginge i det af majoren Gagner med A betecknade området, äfvensom all bolagets rätt till vatten och fiske i Dalälfdalen utanför den mark, som genom ifrågavarande byte tillföll kronan, allt under villkor och förbehåll:

att kronan såsom ägare af det med D utmärkta området respekterade den Stora Kopparbergs bergslags aktiebolag enligt aftal nu tillkommande rätt att använda viss del af sagda område;

att Söderfors bruks aktiebolag till nuvarande innehafvaren af länsmansbostället Tensmyra n:o 1 under den tid, han innehade bostället, årligen erlade värdet af ett lass hö, enligt gällande markegångspris; samt att sistnämnda bolag ensamt vidkändes lagfartskostnaderna jämte öfriga med bytet förenade kostnader.

Sedan Kungl. Maj:t genom nådigt bref den 8 juni samma år uppdragit åt domänstyrelsen att med Söderfors bruks aktiebolag uppgöra förslag till aftal om ifrågavarande byte samt därefter, med bifogande af karta jämte beskrifning å de områden, som skulle genom bytet tillfalla kronan, underställa samma förslag Kungl. Maj:ts nådiga pröfning, har domänstyrelsen uti underdånig skrifvelse den 31 därpå följde december, med öfverlämnande tillika af ärendet rörande handlingar, däribland en af förste landtmätaren F. W. Mossberg under nästlidna år upprättad karta öfver Prämkarlsplatsen vid Carl XIII:s bro med närmaste omgifningar, anmält, att den 12 därförutgångna november sammanträde hållits å platsen för utstakning af det område, som skulle af bolaget till kronan afstås, samt vidare anfört följande.

Af nyssnämnda karta framginge, att det i förutnämnda af C. J. Nilsson med flera upprättade värderingsinstrument omförmälda, till nyttjande åt kungsgårdens arrendator upplåtna område helt och hållet inginge i det af majoren Gagner med A betecknade området, samt att det mellan ägolotterna litt. A1 och litt. A2 å Mossbergs karta befintliga område, hvilket af majoren Gagner antagits tillhöra bolaget, lydde under Älfkarleby kyrkoherdeboställe.

Vid förrättningen hade föreslagits, att till fyllnad i den mark, som skulle tillfalla kronan, ett bolaget tillhörigt område öster om lands-

vägen, å kartan betecknad med litt. A₃, för möjligen blifvande omläggning af landsvägen skulle ingå i bytet, hvaremot hvarken bolagets eller kronans ombud vid förrättningen haft något att erinra.

Vidare hade beslutits, att norra gränsen öfver Pråmkarlsplatsen skulle utgå från en punkt α vid bygdevägen, som ledde från Kronsågen till Östanå by, och dragas i rät linje i nordvästlig riktning öfver en punkt β till Dalälften, cirka 330 meter nedanför Carl XIII:s bro; och hade de områden, som skulle till kronan öfverlämnas, angifvits sålunda:

området litt. A ₁	1 hektar 28 ar
” ” A ₂	24,30 ar
” ” A ₃	6,20 ”
” ” B	11,40 ”
” ” C och D	9 hektar 69,23 ”
		<u>Summa 11 hektar 39,13 ar.</u>

Området litt. A₃ inginge icke i det område, som i majoren Gagners promemoria betecknats med litt. A, B, C och D, hvarför styrelsen vore tveksam, huruvida mot ordalydelsen i nådiga brefvet i ärendet den 8 juni 1906 området litt. A₃ kunde intagas i bytet; och hade af denna anledning intill norra gränsen öfver Pråmkarlsplatsen å kartan utmärkts ett område med samma ytvidd som området litt. A₃, betecknad med litt. Da, hvilket område bolaget vore villigt öfverlämna till kronan för den händelse området litt. A₃ skulle anses ej böra ingå i bytet.

Emellertid hade, vid de underhandlingar, som förts med bolaget för uppgörande af förslag till aftal i ämnet, från bolagets sida anförts, att bolaget, då det erbjöd kronan att träffa förening om ifrågavarande byte, afsett att komma i besittning af den Länsmansholmarna tillhörande vattenrätt och att bolaget icke ville ingå på något bytesaftal, utan att bolaget däri uttryckligen tillförsäkrades nämnda vattenrätt.

Då styrelsen emellertid ej ansett sig äga befogenhet att i aftalet intaga en dylik bestämmelse, hade styrelsen hittills ej kunnat ställa sig Kungl. Maj:ts befallning att med bolaget uppgöra förslag till ifrågavarande aftal till underdånig efter rättelse.

För egen del finner jag mig böra förorda, att området litt. A₃, som det, enligt hvad vid sammanträdet framhållits, synes vara af betydelse för kronan att förvärfva, må ingå uti bytet. Beträffande den Länsmansholmarna tillhörande vattenrätt, är det uppenbart, att bolaget med sin framställning till Kungl. Maj:t särskildt afsett att komma i

besittning af densamma. Detsamma lärer ock hafva varit Kungl. Maj:ts och Riksdagens mening. Jag anser därför också, att rättvisan kräfver, att i aftalet med bolaget ifrågavarande rätt tillförsäkras bolaget. Emellertid innefattar 1906 års Riksdags beslut icke något uttryckligt uttalande i denna fråga. Det har därför syntts mig tvifvelaktigt, om bolagets önskan i denna del kan tillmötesgå, utan att först Riksdagen lämnats tillfälle att ånyo uttala sig i ämnet. Vid det förhållande, att sålunda i hvarje fall nådig proposition i frågan måste aflåtas till Riksdagen, torde det äfven finnas lämpligt, att Riksdagen kommer i tillfälle att besluta om intagande i bytet af området litt. A3.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte i nådig proposition föreslå Riksdagen medgifva,

dels att berörda å förenämnda af förste landtmätaren Mossberg upprättade karta med litt A3 utmärkta område må ingå i ifrågavarande utbyte af mark mellan kronan och Söderfors bruks aktiebolag,

dels ock att i det aftal, som kommer att med nämnda bolag om bytet afslutas, den till de två under länsmansbostället Tensmyra n:o 1 lydande Länsmansholmarna hörande vattenrätt må blifva bolaget tillförsäkrad.

Till denna af statsrådets öfriga ledamöter biträdde hemställan behagade Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet af den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle till Riksdagen aflåtas.

Ur protokollet:

Nils Lange.